

AKTUALITA: AMO v Rajeckej doline

V oblasti Rajeckej doliny veterinári potvrdili africký mor ošípaných v diviacej populácii. Štátna veterinárna a potravinová správa SR túto informáciu zverejnila 20. marca na svojom webe. Ide pritom o významný posun nákazy do ďalšieho regiónu Slovenska.

V oblasti Rajeckej doliny bol výskyt afrického moru ošípaných potvrdený v dvoch poľovných revíroch - Brezie-Stránske a Porubská (katastrálne územia Kamenná Poruba a Kunerad). Celkovo boli nájdené tri uhynuté diviaky, pričom vzhľadom na ich vzájomnú blízkosť ide pravdepodobne o jednu rodinnú čriedu. Dotknuté revíry už boli zaradené do reštrikčného pásma (P II) v súvislosti s výskytom AMO v oblasti Vyšehradného z decembra 2025, ktoré sa nachádza približne 20 km od nového ohniska. Nákaza sa tak postupne šíri pohorím Strážovských vrchov smerom k Malej Fatre najmä prirodzeným pohybom diviacej zveri za potravou a úkrytom.

V dotknutých revíroch je zatiaľ nízka hustota diviakov, preto sa nepredpokladá taký prudký priebeh ako v oblasti Prievidze. Z pohľadu chovu ošípaných je situácia zatiaľ priaznivejšia, keďže v okruhu 10 km sa nachádza len niekoľko malochovov a žiadne veľkochovy. Napriek tomu je nevyhnutné dôsledne dodržiavať všetky opatrenia na zabránenie šírenia nákazy. Poľovníci majú nariadené intenzívne vyhľadávanie uhynutých jedincov, zabezpečenie ich bezpečného odstránenia a dodržiavanie opatrení proti šíreniu AMO. Lov zatiaľ nie je zakázaný, no situácia sa priebežne vyhodnocuje.

Z epidemiologického hľadiska ide o pokračujúce šírenie nákazy, ktoré sa postupne presúva z pôvodne zasiahnutých oblastí do regiónov západného Slovenska s vyššou koncentráciou chovov ošípaných. Tento vývoj zvyšuje riziko významnejších dopadov na celý sektor. Prípadný výskyt v komerčnom chove znamená okamžité likvidačné opatrenia pre celý chov.

Konferencia varovala

Desať dní pre oficiálnym potvrdením nákazy v Rajeckej doline sa v priestoroch Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR v Bratislave (10. marca 2026) konala odborná konferencia zameraná na strategické riešenie krízových a nákazových situácií v chove ošípaných, ktorú organizovala Slovenská asociácia chovateľov ošípaných - SACHO.

Prezentované informácie jasne poukazovali na to, že nákaza sa šíri predovšetkým prostredníctvom diviačej populácie a postupne sa presúva do nových oblastí. Už počas konferencie zaznelo, že ide o dynamický proces a ďalší geografický posun vírusu je len otázkou času.

Len niekoľko dní po jej skončení sa teda tento predpoklad potvrdil.

Šírenie AMO v populácii diviačej zveri predstavuje hlavný rezervoár nákazy a zároveň najväčšie riziko pre domáce chovy. Ako bolo prezentované aj na konferencii, práve migrácia diviakov a ich vysoká denzita umožňujú vírusu postupovať naprieč územím a vytvárať nové ohniská.

Zrušenie zástrelného

Na konferencii zaznela aj informácia zo strany ŠVPS SR o zrušení finančnej podpory lovu diviačej zveri, najmä vo forme tzv. zástrelného. Zároveň boli prezentované návrhy na presmerovanie finančných prostriedkov napríklad do zabezpečenia chladiacich zariadení a opatrení súvisiacich s manipuláciou uhynutej diviačej zveri. Diskutovalo sa aj o pokračovaní a možnom navýšení nálezného za uhynuté diviaky, ktoré sa v praxi pohybuje približne na úrovni cca 30 eur za kus a má podporiť ich vyhľadávanie a bezpečné odstraňovanie.

Tieto opatrenia sú nepochybne prínosné, najmä z pohľadu monitoringu a kontroly nákazy. Prax však ukazuje, že samotné nálezné nie je dostatočným nástrojom na reguláciu populácie diviačej zveri. Na efektívne znižovanie jej stavov je nevyhnutná aj finančná motivácia vo forme zástrelného.

Zrušenie zástrelného prichádza v čase, keď odborné poznatky aj praktické skúsenosti jednoznačne poukazujú na potrebu intenzívneho znižovania stavov diviačej populácie.

„Absentuje odborná diskusia s chovateľmi, ktorí dlhodobo upozorňujú na adresnosť vynakladania prostriedkov zo zástrelného na ochranu chovov. Chovatelia v okolí fariem vyplácajú zástrelné podľa potreby z vlastných zdrojov a zároveň vynakladajú nemalé finančné prostriedky na ochranu chovov priamo na farmách aj v ich okolí bez podpory štátu na rozdiel od ostatných krajín EÚ,“ uviedol Martin Nevolný, riaditeľ SACHO.

Prax žiada nepoľaviť

Vysoká hustota diviakov a ich migrácia pritom patria medzi hlavné faktory, ktoré umožňujú šírenie AMO naprieč územím Slovenska. V tejto súvislosti sa ponúka otázka, či by nebolo vhodnejšie uplatňovať zástrelné cielene podľa aktuálnej situácie v jednotlivých regiónoch a nie paušálne aj v oblastiach, kde jeho efekt môže byť obmedzený.

Zníženie intenzity lovu môže urýchliť šírenie nákazy a zároveň výrazne zvýšiť riziko jej zavlečenia do chovov ošípaných. O to viac v situácii, keď sa epizootická fáza ochorenia presúva do oblastí s vyššou denzitou diviačej zveri, kde je riziko ďalšieho šírenia výrazne vyššie.

Silný kontrast k tomuto prístupu predstavili na konferencii zahraniční odborníci, napríklad z Dánska. Ich prístup k AMO je postavený na maximálnej prevencii a prísnych opatreniach. Dánsko vybudovalo plot pozdĺž hraníc s cieľom zabrániť vstupu diviačej zveri do krajiny a zároveň udržiavať stavy diviačej zveri na nulovej úrovni. Lov diviačej zveri je umožnený bez obmedzení v režime 24/7, pričom cieľom je zabrániť jej výskytu na území krajiny. Súčasťou systému sú aj veľmi prísne pravidlá biologickej bezpečnosti pri vstupe do krajiny.

Tieto opatrenia jasne ukazujú, že v krajinách, kde je sektor chovu ošípaných strategickou prioritou, sa k riziku AMO pristupuje dôsledne a systémovo.

Aktuálny vývoj na Slovensku však naznačuje, že nákaza sa naďalej šíri a jej geografický posun pokračuje. Situácia si preto vyžaduje rýchle a efektívne opatrenia, ktoré dokážu tento trend spomaliť.